Тема вежбе: Туторијал – Интел алати за паралелизацију програма

ОТКРИВАЊЕ ПОГОДНИХ МЕСТА У ПРОГРАМСКОМ КОДУ ЗА ПАРАЛЕЛНУ ОБРАДУ И ЊЕНА ПРИМЕНА

Проналажење погодних места за паралелну обраду

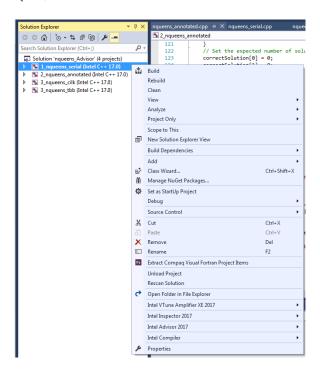
Да би смо пронашли делове програмског кода који троши значајнији део времена извршења програма, користићемо алат за мерење активности програма (тзв. *Survey tool*).

Ова фаза се састоји од два корака:

- 1. Отварање и превођење пројекта
- 2. Покретање чаробњака Vectorization and Threading Advisor Analysis

Отварање и превођење пројекта са Survey алатом:

- 1. Отворите пројекат помоћу команде File > Open > Project/Solution:
- 2. Отворите решење nqueens_Advisor.sln
- 3. Кликните десним дугметом на пројекат *1_nqueens_serial* из овог решења, као на слици 1.

Слика 1: Избор пројекта

- 4. Из контекстног менија одаберите опцију Set as Startup Project
- 5. Из главног менија Build одаберите Configuration Manager
- 6. Затим одаберите *Release* конфигурацију за овај пројекат

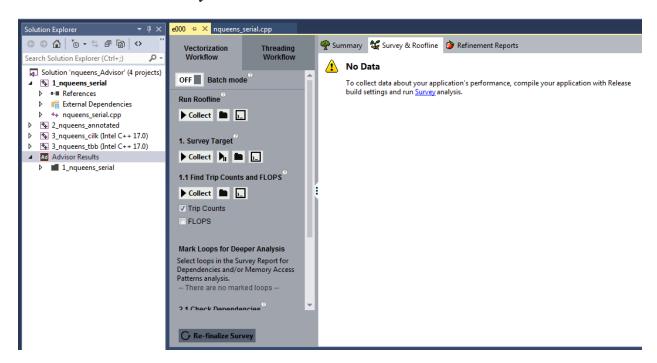
НАПОМЕНА: Уколико користите *Debug* конфигурацију са овим алатом, можете добити резултате који не осликавају право стање.

- 7. Из главног менија **Build** одаберите **Build 1_nqueens_serial**
- 8. Проверите садржај прозора *Output* да ли има грешака у превођењу
- 9. На крају, програм извршити одабиром команде *Debug > Start Without Debugging*

Покретање чаробњака Vectorization and Threading Advisor Analysis

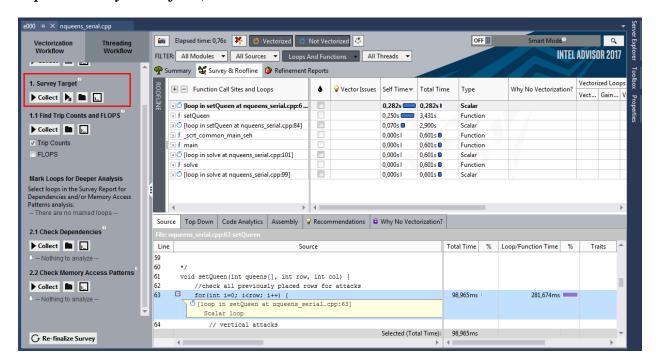
Чаробњак (слика 2) се може покренути на два начина:

- Притиском левог тастера миша на иконицу , или
- Одабиром команде Tools > Intel Advisor 2017 > Vectorization and Threading Advisor Analysis

Слика 2: Изглед чаробњака Advisor Workflow

Анализу програмског кода покрећемо притиском на дугме *Collect* из подменија *1. SurveyTarget*. Анализатор ће покренути програм како би прикупио податке о трајању извршавања различитих делова кода. Подаци се приказују у оквиру извештаја рада (*Survey Report – Survey & Roofline*).

Слика 3: Извештај рада анализатора

Извештај садржи листу тока извршења програма са означеним петљама (слика 3). Функција *setQueen()* се рекурзивно позива, те је време извршавања велико наспрам осталих функција. Очигледно је да је управо она кандидат за паралелну обраду.

НАПОМЕНА: Информације које се прикупе овом анализом зависе од улазних параметара програма, то јест важе само за конкретну инстанцу извршавања. У случају овог програма, промена величине табле (што је улазни параметар) би само изменила укупна времена, али би релативно гледано закључак да функција *setQueen()* узима највише времена од укупног извршавања програма остао непромењен. То је зато што код овог програма путања извршавања остаје иста, само се мења број итерација и дубина рекурзије. Међутим, код неких других програма сасвим је могуће да се добију потпуно другачији резултати за различите улазне параметре.

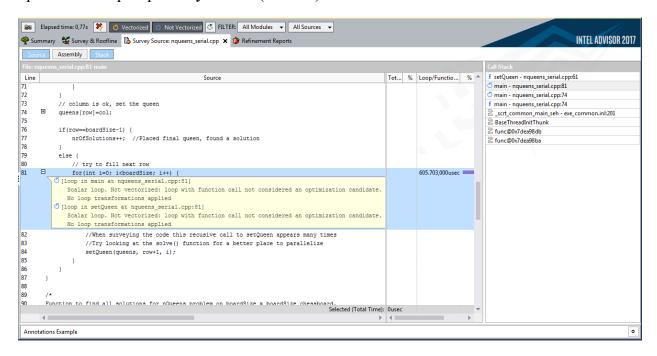
Обележавање критичних места у програмском коду (Advisor annotations)

Користећи сакупљене податке из претходне анализе одабраћемо погодна места за паралелну обраду у програмском коду, тако што ћемо убацити такозване назнаке (*annotations*), то јест обележићемо погодна места програмским исказима које разуме Адвајзор. Ова фаза се састоји из три корака:

- 1. Приказивање програмског кода у прозору Survey Source
- 2. Проналажење локација за паралелну обраду
- **3.** Обележавање локација за паралелну обраду коришћењем назнаке места паралелизације и паралелног задатка (*parallel site and parallel task*).

Приказивање програмског кода у прозору Survey Source

Двоструким притиском левог тастера миша на име функције setQueen(), или притиском десног тастера и одабиром опције Source у прозору Survey & Roofline, приказаће се прозор Survey Source (слика 4).

Слика 4: Прозор Survey Source

У том прозору са десне стране се налазе подаци о времену које је утрошено на извршавање кода. Још једном видимо да рекурзивна функција *setQueen()* користи готово све процесорско време приликом извршавања овог програма. Такође можемо видети време појединачних линије кода као и стек позивања функција *setQueen()*.

Проналажење локација за паралелну обраду

Циљ нам је да доделимо обраду често извршаваних делова програмског кода различитим задацима који се могу извршавати истовремено. Осим проналажења дела који троши највише времена, морамо анализирати и програмски ток до тог места, у нашем случају, функције setQueen(). Прегледом тела главне функције main() уочавамо да се пре позива функције setQueen() обрађују улазни параметари, иницијализују низови и позива

функција *solve*(). Функција *solve*() позива функцију *setQueen*(), која се затим позива рекурзивно.

Двоструким притиском левог тастера на жељену линију отвориће се прозор са оригиналним кодом програма. Видимо да се он налази у функцији *solve*. На том месту треба коришћењем назнака да обележимо место паралелизације и паралелне задатке. Следеће поглавље објашњава назнаке за место паралелизација и назнаке за паралелни задатак.

Обележавање локација за паралелну обраду користећи назнаке места паралелизације и паралелног задатка

Назнаке су у својој форми искази које саопштавају програмском алату Адвајзор програмерове намере у вези са паралелизацијом кода. Конкретно, имплементиране су као макрои који се своде на позив функција. Те функције не мењају кориснички код, већ само омогућавају програмском алату да прикупи одређене информације. Информације се прикупљају приликом извршавања програма у одговарајућем режиму. Важно је приметити да се те информације прикупљају приликом секвенцијалног извршавања програма, јер никакав паралелизам још увек није уведен. Осим тога, и у овом случају важи напомена о зависности добијених информација (и на основу њих изведених података) од улазних параметара програма.

На основу прикупљених информација Адвајзор процењује ефекте које би паралелно извршавање у складу са датим назнакама имало. Алат даје своју процену фактора убрзања, али и указује на места код којих би се могли јавити проблеми паралелизације (као што су потреба за синхронизацијом, регулисање искључивог приступа и слично). Овакав приступ је користан у фази избора најповољнијих делова кода који би се паралелизовали, као и начина паралелизације, зато што се назнакама лако манипулише и њихово коришћење је далеко једноставније него право увођење паралелизма. Када се на основу процене одреде места и начини паралелизације, може се прећи на фазу увођења пралелизације.

Две врсте назнака су кључне за рад са Адвајзор алатом. То су:

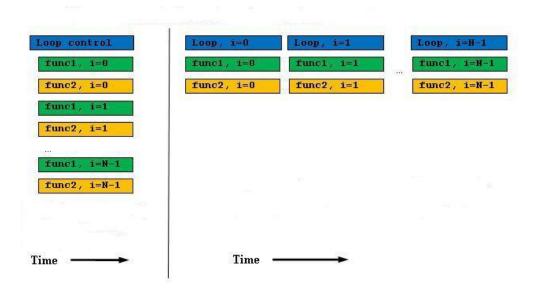
- Назнаке места паралелизације, којима се обележава почетак и крај дела програма у који се жели увести паралелизација. Синтакса ових назнака је: ANNOTATE_SITE_BEGIN(jedinstveni_naziv) и ANNOTATE SITE END(jedinstveni naziv)
- Назнаке паралелног задатка, којима се обележава почетак и крај дела програма који представља један задатак. Синтакса ових назнака је: ANNOTATE_TASK_BEGIN(jedinstveni_naziv) и ANNOTATE_TASK_END(jedinstveni_naziv)

НАПОМЕНА: Да би се програмски код у који су додате назнаке превео, потребно је укључити датотеку *advisor-annotate.h*. Да би се то учинило потребно је подесити *Platform Toolset* па *Intel C++ Compiler 17.0* (*Platform toolset* се налази у подешавањима пројекта *Configuration Properties -> General*)

Однос места паралелизације и паралелног задатка могао би се формулисати овако: Паралелни задатак представља део кода који се може извршавати у паралели са неким другим кодом, док место паралелизације дефинише који је то други код. Или: паралелни задатак се може извршавати у паралели само са задацима који припадају истом месту паралелизације. Следећи пример илуструје коришћење поменутих назнака:

```
ANNOTATE SITE BEGIN (mesto);
                                          for (i=0; i< N; i++) {
for (i=0; i< N; i++) {
                                             ANNOTATE SITE BEGIN (mesto);
    ANNOTATE TASK BEGIN (zadatak1);
                                             ANNOTATE TASK BEGIN (zadatak1);
    func1(i);
                                             func1(i);
    ANNOTATE TASK END(zadatak1);
                                             ANNOTATE TASK END(zadatak1);
                                             ANNOTATE TASK BEGIN(zadatak2);
    ANNOTATE TASK BEGIN (zadatak2);
    func2(i);
                                             func2(i);
    ANNOTATE TASK END(zadatak2);
                                             ANNOTATE TASK END(zadatak2);
                                             ANNOTATE SITE END (mesto);
ANNOTATE SITE END(mesto);
                                          }
```

Најпре уочимо да ће током извршавања датог парчета кода, функције 1 и 2 (које су назначене као задатак 1 и 2) бити позване N пута. У коду који је дат са леве стране назначена је програмерова жеља да се свих N позива сваке од функција извршава у паралели. Са десне стране је код у којем је назначено да се у паралели извршавају само позиви функција у оквиру једне итерације петље, док сама петља итерира секвенцијално. Такво понашање илустровано је на слици 5.

Слика 5: Илустрација разлике у извршавању претходно датих примера

Питање: Како треба назначити код у функцији *solve*, у нашем примеру? (За одговор погледајте пројекат **2_nqueens_annotated**.)

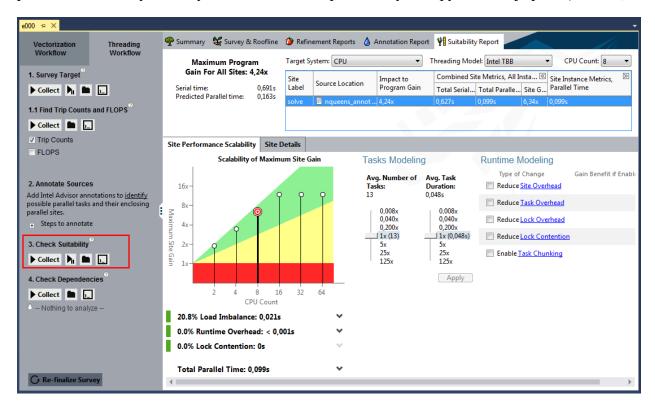
Процена могућег убрзања паралелизацијом

У овој фази покренућемо алгоритам за процену ефеката паралелизације са становишта убрзања и анализираћемо добијене резултате.

Најпре треба поставити пројекат **2_nqueens_annotated**, као почетни пројекат. Тај пројекат садржи већ назначени програмски код из првој пројекта.

Покретање анализе за процену убрзања

Анализу покрећемо притиском на дугме *Collect* у оквиру корака три (Check Suitability) у прозору *Threading Workflow*. И овога пута треба да покренемо *Release* конфигурацију. Након што се програм изврши у режиму за прикупљање података релевантних за ову анализу, подаци ће бити приказани у оквиру извештаја рада (слика 6).

Слика 6: Извештај рада анализатора ефеката паралелизма

Извештај даје процену убрзања изражену релативно у односу на време секвенцијалног извршавања. Потенцијално убрзање зависи и од неколко параметара које је могуће у извештају мењати. Један од параметара је и број процесорских језгара. На графику који приказује потенционално убрзање у зависности од броја језгара, види се да фактор убрзања расте скоро линеарно све до 16 језгара, након чега стагнира.

ПИТАЊЕ: Зашто је то тако? (Помоћно питање 1: Како би изгледао график да је резолуција на икс оси већа, то јест да је дата вредност за све могуће количине процесорских језгара? Помоћно питање 2: Које се напомене дате у овој вежби односе на ову анализу?)

Посебну пажњу треба обратити на информације на дну извештаја. Врло корисна информација је просечно време извршавања задатка, које не би требало да буде блиско времену потребном за стварање и уништавање програмске нити (што је реда величине 10^{-5} секунди). У нашем случају просечно време извршавања нити је 0,048 секунде, што је довољно много.

Када смо задовољни процењеним убрзањем прелазимо на фазу провере ваљаности предложеног концепта паралелизације.

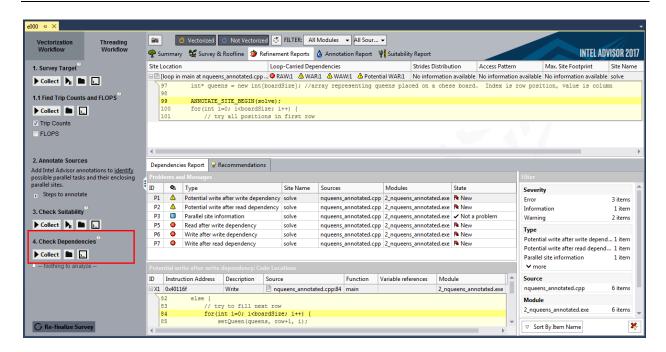
Провера ваљаности паралелизације

У претходној фази дали смо предлог паралелизације и проценили њену ефикасност. Међутим, урадили смо то не узимајући у обзир проблеме који се јављају код кода који се паралелно извршава, а не постоје код секвенцијалног кода. У овој фази покренућемо алгоритам који покушава да укаже управо на такве проблеме.

Покретање анализе ваљаности

Као и претходне анализе, и ова анализа подразумева извршавање програма у одговарајућем режиму. Но, у овом случају анализа успорава извршавање од 50 до неколико стотина пута. Због тога је потребно посебно повести рачуна о улазним параметрима програма, не би ли се време извршавања свело на разумну меру. У нашем контретном случају једини улазни параметар је величина табле, и он директно утиче на време извршавања. Подразумевана величина табле (13) је коришћена у претходним анализама, али сада би ваљало да је смањимо на, рецимо, 8. Параметри командне линије се задају на следећем месту *Configuration Properties* > *Debugging* > *Command Arguments*.

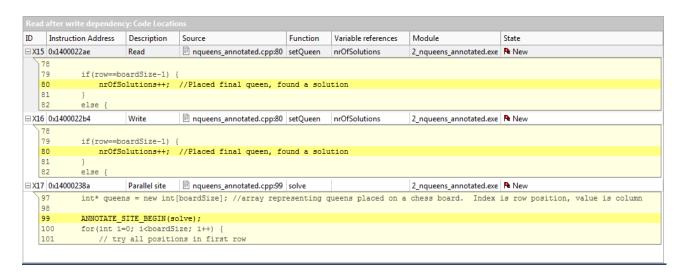
Покретање анализе је исто као и у претходним корацима: притиском на дугме *Collect* у оквиру корака четири (*Check Dependancies*) у прозору *Threading Workflow*. Након што се програм изврши у режиму за прикупљање података релевантних за ову анализу, биће отворен извештај рада (слика 7).

Слика 7: Извештај рада анализе ваљаности паралелизације

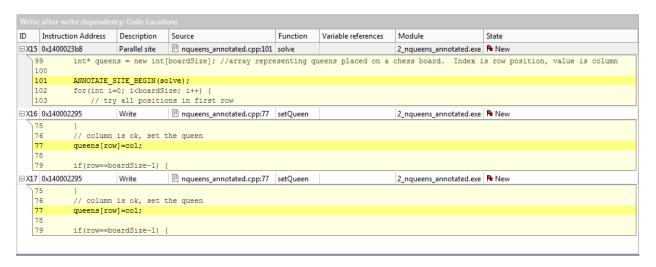
У суштини, анализом се проналазе критични делови програмског кода који би постојали у паралелном програму формираном у складу са назнакама. Уз то, анализа помаже код одређивања врсте проблема који се могу јавити у вези са одређеним делом програмског кода.

У извештају се види да је анализа пронашла три проблема, то јест грешке. Све три грешке се односе на међузависност која је јавља приликом читања или писања променљивих, односно откривени су различити облици проблема трке до података. Списак грешака и информације о њима је сличан списку грешака који се јавља приликом превођења програма. Разлика је ипак у томе што код грешака приликом превођења једна грешка је везана за једно место у коду, док се грешке које се јављају код паралелног програмирања односе на више локација у коду. Тако, када се изабере прва грешка, проблем читања после писања (енг. read after write dependency), у доњем делу прозора са извештајем појавиће се две програмске локације (слика 8).

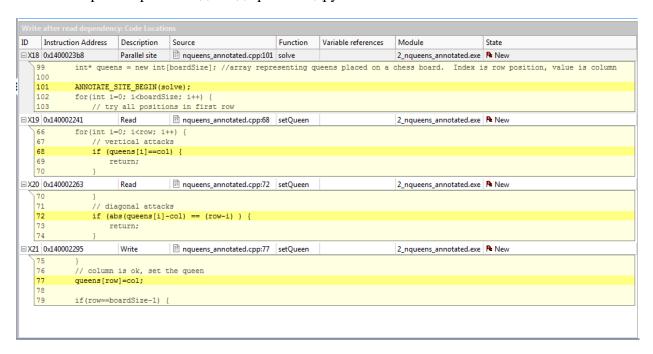
Слика 8: Информације о проблему читања након уписа

Први део кода приказује место где се одрећена променљива чита, док други део програмског кода приказује место где се та променљива уписује. У овом конкретном случају те две локације су исте, међутим оне су део паралелног задатка, дакле извршавају се у различитим програмским нитима и зато представљају критичну секцију. Чињеница да у исту променљиву једна нит уписује вредност, док је друга нит чита, сигнал је да је потребно регулисати приступ тој променљивој, било путем увођења синхронизације, било обезбеђивањем искључивог приступа. Сада када смо свесни тога, потребно је да то саопштимо и алату, како би алгоритам анализе знао да намеравамо рагулисати приступ тој променљивој. У ту сврху користимо следећи пар назнака браве за регулисање приступа: ANNOTATE_LOCK_ACQUIRE(pokazivac) и ANNOTATE_LOCK_RELEASE(pokazivac), где је аргумент макроа показивач који одређује браву. Показивач може бити 0, који означава глобалну браву, док у нашем случају за показивач можемо искористити промељиву & nrOfSolutions.

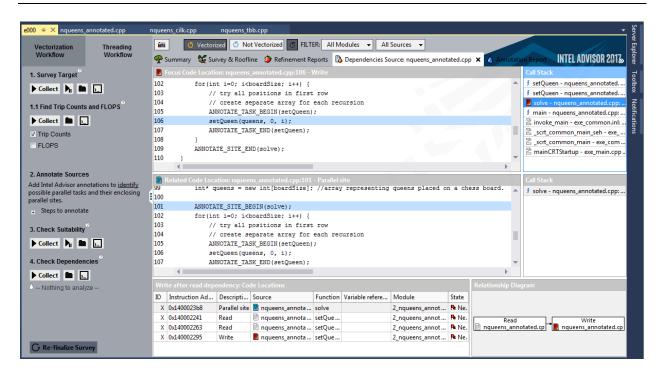
Слика 9: Информације о проблему уписа након уписа

Други проблем приказује проблем уписа након уписа (енг. write after write dependency). Проблем је у томе што на овом месту упис у меморијску лоакцију може да се деси истовремено са више страна и тиме конкретна меморијска локација може да остане у некозистентном стању. На слици 9 види се да су локације уписа на истом месту као што је био и случај са првим проблемом. Други проблем је уско повезан са трећим, па ћемо анализом трећег проблема доћи до решења другог.

Слика 10: Информације о проблему уписа након читања

У трећем проблему, проблем писања после читања (енг. write after read dependency), имамо три локације на којима настаје потенцијални проблем. На свим локацијама се користи променљива queens, у прве две локације ради читања а у трећој ради уписа. Приметимо да се трећа локација налази на истом месту као и у другом проблему. Следећи корак који треба урадити је пронаћи место где се променљива queens дефинише како би добили податак о животном веку променљиве као и њен контекст. Да би то лакше постигли потребно је да дуплим кликом на прву локацију отворимо детаљнији приказ изворног кода који се тиче овог проблема (слика 11). У горњем делу детаљног приказа, десно од програмског кода видимо програмски стек (листа позива функција) по којем се можемо кретати. Крећући се уназад видимо позиве функција које као параметар прослеђују променљиву queens. То радимо све док не нађемо место дефинисања променљиве која се налази на линији 98. На линији 98 показивачу queens се додељује низ целобројних вредности (додуше, то се могло сазнати и гледањем програмских локација уписивања и читања меморије, међутим у неким сложенијим примерима то не мора бити тако очигледно).

Слика 11: Детаљнији приказ програмског кода грешке откривене при анализи ваљаности паралелизације

Меморија на коју показивач *queens* показује користи се као радна меморија у коју се уписују међурезултати са раличитих нивоа рекурзивног позивања функције *setQueen()*. Док се петља у функцији *solve()* извршавала секвенцијално та иста меморија се могла поново искористити за све итерације петље. Међутим, када се итерације петље извршавају конкурентно, свака нит, то јест сваки задатак, мора имати своју меморију. Због тога је решење овог проблема пребацивање места алокације меморије у део паралелног задатка.

Након што смо исправили оба проблема добро би било да анализу ваљаности паралелизације поново покренемо. Овога пута не би требало да буде никаквих проблема.

НАПОМЕНА: Анализа ваљаности ради над секвенцијалним програмом прикупљајући потребне податке на местима где су назнаке. Због тога што се програм не извршава заиста паралелно оваква анализа не гарантује да ће открити све проблеме.

Увођење паралелизма

Последњи корак у процесу паралелизације полазног програма је коначно увођење паралелизма у код коришћењем неког од програмских оквира за паралелизацију. У овој вежби обрадићемо два најчешће коришћена оквира иза којих стоји Интел.

Intel TBB – "Градивни елементи конкурентних програма"

Први програмски оквир је библиотека Градивни елементи конкурентних програма, или скраћено ТВВ (енг. *Threading Building Blocks*). Та библиотека садржи C++ шаблон класе у чијим изведбама је садржано руковање нитима, и самим тим паралелиним

задацима. На тај начин детаљи у вези са руковањем нитима су скривени од корисника, који због тога може радити на вишем нивоу апстракције. У самом називу билиотеке, "градивни елементи", наговештен је очекивани начин на који би се библиотека требало користити. Библиотека нуди елементе који осликавају неколико типичних случајева паралелизације, а корисник, након што препозна на који типичан случај се своди његов конкретан случај, коришћењем одговарајућих елемената пише паралелни код.

Први задатак је паралелизовати место паралелизације назначено у функцији **solve**. У тој функцији назначено је да свака итерација петље треба да се извршава као један паралелни задатак, тј. као посебна нит. Један од елемената библиотеке који одговара оваквом случају паралелизације је *parallel_for* елемент. У изворној датотеци *nqueens_tbb.cpp* у оквиру пројекта *3_nqueens_tbb* можемо видети како изгледа једна од могућих употреба тог елемента. Елементу *parallel_for* потребно је проследити две ствари: опсег вредности кроз које треба итерирати и функцију која представља тело петље, то јест тело нити.

ПИТАЊЕ: Зашто је битно да је у питању **for** петља? По чему се **for** петља разликује од осталих врста петљи?

Опсег вредности се задаје објектом $blocked_range$ шаблон класе, која је исто елемент ТВВ библиотеке. Шаблон класа се конструише над типом итератора; у нашем случају то је $size_t$ (може бити и обичан int тип, али је тип $size_t$ уобичајен за целобројне итераторе зато што је неозначен и његова величина одговара простору итерације који је могућ на датој платформи). Као аргументи конструктора се прослеђују почетна вредност, крајња вредност и корак.

Очекује се да је функција за тело петље дата у следећој форми:

```
class naziv
{
  public:
    void operator()(const blocked_range<size_t>& r) const
    {
        for (size_t i = r.begin(); i != r.end(); ++i)
        {
             //telo petlje
        }
    }
};
```

Може се приметити да је аргумент ове функције управо објекат *blocked_range* шаблон класе. У самом телу функције обавезно је присутна петља која итерира кроз опсег дефинисан аргументом. Тек тело те петље представља заправо тело спољне петље. Дакле, ефективно имамо две угњеждене **for** петље.

ПИТАЊЕ: Зашто имамо две угњеждене петље? (Помоћно питање 1: Вратити се на слику 6, шта све утиче на брзину извршавања? Помоћно питање 2: У каквом су односу број процесорских језгара и број итерација петље?)

Други задатак је регулисање приступа променљивој *nrOfSolutions*. За потребе регулисања приступа ТВВ библиотека обезбећује класичан механизам заштите у виду објеката искључивог приступа, илити мутекса (енг. mutex – **mut**ually **ex**clusive). Библиотека нуди неколико различитих мутекса, са различитим карактеристикама. У изворној датотеци *nqueens_tbb.cpp* употребљен је **spin_mutex** који је погодан за кратке критичне секције. Заузимање и ослобађање објекта искључивог приступа се остварује кроз конструктор и деструктор објекта **scoped_lock**, којем је као аргумент прослеђен дотични објекат искључивог приступа.

Intel Cilk Plus

Други програмски оквир за паралелизацију је програмски језик Cilk. Синтакса програмског језика Cilk се само у неколико детаља разликује од синтаксе језика C++ тако да се Cilk може сматрати и проширењем C++-а. За превођење програма написаних у Cilk-у потребан је компајлер који уме да преведе Cilk синтаксу. То је битна разлика у односу на ТВВ оквир, јер паралелне програме написане коришћењем ТВВ библиотеке може превести било који C++ компајлер; довољно је имати библиотеку. Интелов компајлер који долази уз Parallel Studio преводи Cilk код. У нашем случају пројекат 3_nqueens_cilk се мора преводити Интеловим комапјлером, док је за превоћење осталих пројеката довољан Мајкрософтов C++ компајлер.

Предност Cilk-а уочава се код првог задатка при паралелизацији нашег програма. Све што је потребно урадити да би се петља паралелизовала је ставити резервисану реч Cilk језика **cilk_for** уместо C++-овског **for**. Компајлер ће ту петљу претворити у код који се извршава паралелно.

За регулисање приступа дељеној променљивој језик Cilk сам по себи не нуди објекте искључивог приступа. Могу се користити било који објекти искључивог приступа, укључујући и објекте искључивог приступа из ТВВ библиотеке. Међутим, при програмирању у Cilk-у намеће се коришћење такозваних редуктора. Редуктори су посебне променљиве над којима су омогућене само асоцијативне операције. Пошто су операције асоцијативне, редослед извршавања је небитан и крајњи резултат је ваљан докле год се све операције изврше. У том смислу редуктори су имплементирани тако да свака нит приступа свом "примерку" редукторске променљиве, па због тога нема потребе за искључивим приступом. На крају се само резултат свих операција срачуна, то јест "редукује" на крајњу вредност.

У изворној датотеци **nqueend_cilk.cpp** за променљиву **nrOfSolutions** корићен је сабирајући редуктор **reducer_opadd** јер је над њиме потребно вршити операцију сабирања

(тачније, увећања за један). Над сабирајућим редуктором су дозвољене операције самоувећања (+=), самоумањења (-=), инкрементовања (++) и декрементовања (--). Вредност редуктора се добија позивањем методе **get_value** која срачунава вредност на основу обављених операција, ако вредност већ није срачуната.